

8. Руденко М. М. Форми представництва прокурора в адміністративному судочинстві: загальнотеоретичний і практичний аспекти. *Вісник прокуратури*. 2008. № 10. С. 98–106.

Одержано 29.04.2020

УДК 343.98:347.73

Олена Євгенівна Кузьменко,

судовий експерт відділу економічних досліджень

Харківського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ СУДОВО-ЕКОНОМІЧНИХ ЕКСПЕРТИЗ ІЗ ВИЗНАЧЕННЯ ЗБИТКІВ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ЗАКУПІВЕЛЬ ЕНЕРГОСЕРВІСУ

Протягом 28 років незалежності Україна здійснює велику кількість реформ, зокрема задля досягнення енергетичної незалежності та раціонального використання енергетичних ресурсів. Стан витрат енергоресурсів в Україні на одиницю ВВП характеризується надзвичайно високими рівнями, внаслідок зношеності інфраструктури, а також залежності від імпорту енергоносіїв. Необхідність економії енергоносіїв обумовлює пріоритетність енергозбереження та енергоефективності для політики уряду. Згідно з Енергетичною стратегією України на період до 2035 року [1] «держава повинна мінімально інвестувати, але максимально сприяти створенню стимулюючого інвестиційного клімату». Для чого, та враховуючи потребу у підвищенні рівня енергоефективності, впровадження заходів енергосервісу (ЕСКО) у бюджетному та комунальному секторі визначено урядом як одне із основних завдань для економіки в цілому та в секторах економіки на визначений період стратегічного планування до 2035 року.

Енергосервіс є комплексом організаційно-правових та фінансових заходів, завдяки яким створюється можливість скорочення споживання енергоресурсів, підвищенням прагматизму та вимогливості до енергоощадних заходів. Внаслідок багаторазового підвищення цін на природний газ і тарифів на опалення, попит на послуги ЕСКО зростає, поєднуючи інтереси замовників та

виконавців робіт з енергозбереження на взаємовигідній основі. Такі заходи створюють умови для залучення необхідних фінансових ресурсів з метою реалізації енергоефективних проєктів, що є пріоритетом державної політики.

Досвід інших країн у запровадженні ЕСКО украї важливий для України, яка, незважаючи на високу енергоємність економіки, нині робить перші кроки на шляху реформування енергетичної політики та вирішує складні проблеми із створення умов для залучення інвестицій для підвищення рівня енергоефективності. Тема запровадження енергосервісу в Україні упродовж минулих років стала предметом дослідження науковців, її обговорюють у фахових колах та в публікаціях [2].

В Україні правові та економічні засади здійснення енергосервісу для підвищення енергетичної ефективності об'єктів державної та комунальної власності регламентується Законом України «Про запровадження нових інвестиційних можливостей, гарантування прав та законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності для проведення масштабної енергомодернізації» [3].

Виконавцями енергосервісу можуть бути підприємства, що спеціалізуються на окремих елементах енергосервісу, узагальнююча назва таких компаній – ЕСКО (англ. ESCO – Energy Service Company, Компанія з надання енергосервісних послуг).

Елементами енергосервісу є насамперед утеплення будівель і реконструкція системи опалення, вентиляції, освітлення і управління енергосистемою об'єкта, зміна виду енергоносіїв, що споживаються у бюджетній сфері (насамперед, з метою економії імпортованого газу).

Замовниками у системі енергосервісу є органи публічної влади, тобто установи, організації, заклади, які мають на балансі приміщення і платять рахунки за енергоносії – опалення, освітлення. Саме для замовників модель енергосервісу передбачає найбільше бонусів: не вкладаючи власні кошти, вони отримують суттєве скорочення своїх енерговитрат, а також продовження експлуатаційних строків. Особливістю закупівель енергосервісу є те, що оцінка найбільш економічно вигідних пропозицій відбувається не за ціною, а за показником ефективності енергосервісного договору. Причому виграшною є пропозиція, у якої цей показник

вищий, а не нижчий. Завданням закупівель у даному випадку є виявлення тих ситуацій, коли договір енергосервісу, скоріше за все, буде доцільним, і умови, за яких такі заходи сприятимуть досягненню успіху (підвищення рівня економії енергоресурсів, та, відповідно, економії бюджетних коштів).

Відповідно до вимог ст. 6 Закону України № 327-УІІІ [3] головні розпорядники бюджетних коштів у межах своїх повноважень подають на затвердження центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, (Міністерства фінансів України) істотні умови енергосервісного договору, зазначені у пункті 2-5 частини другої статі 5 цього Закону.

Пунктом 7 ст. 22 Бюджетного кодексу встановлено, що розпорядником бюджетних коштів, в оперативному управлінні або господарському віданні яких знаходяться об'єкти, щодо яких здійснюється закупівля енергосервісу, мають право брати довгострокові зобов'язання за енергосервісом на підставі істотних умов договору енергосервісу, затверджених Міністерством фінансів України (щодо об'єктів державної власності), Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради (щодо об'єктів комунальної власності)». Підпунктом 21-1 ч. 1. ст. 2 Бюджетного кодексу визначено, що довгострокове зобов'язання за енергосервісом зобов'язання за енергосервісним договором розпорядника бюджетних коштів, в оперативному управлінні або господарському віданні якого знаходиться об'єкт, щодо якого здійснюється закупівля енергосервісу, відповідно до якого необхідно здійснити платежі протягом майбутніх та/або поточного бюджетних періодів у межах суми скорочення видатків на оплату комунальних послуг та енергоносіїв (порівняно з видатками, які у були б здійснені за відсутності енергосервісу).

Згідно із Законом України № 327-УІІІ [3], показник ефективності договору енергосервісу розраховують як сумарне за двадцятирічний період з дати оголошення про проведення процедури закупівлі енергосервісу значення дисконтованих у кожному інтервалі різниць між щорічними скороченнями витрат замовника та щорічними платежем виконавцеві енергосервісу. На практиці це означає, що ЕСКО, базуючись на інформації про затверджений базовий рівень та інформації про стан об'єкта і обладнання, має визначити перелік доцільних енергоефективних заходів (наприклад,

встановлення індивідуального теплового пункту, заміна вікон та дверей, утеплення фасадів тощо) та розрахувати, яку щорічну економію витрат замовника ці заходи можуть забезпечити. Економія має бути розрахована в натуральних показниках та помножена на ціни (тарифи), чинні на дату оголошення про проведення процедури в грошовій формі, її учасник вносить при поданні пропозиції щодо закупівлі в системі Prozorro у розділ «Скорочення витрат Замовника по періодам».

Предметом експертних досліджень при вирішенні питань, пов'язаних з необґрунтованим проведенням закупівель, є документальне визначення відповідності фактично здійснених операцій діючому законодавству у сфері публічних закупівель.

Дослідження питань щодо документального обґрунтування суми збитку від проведення закупівель товарів, робіт, послуг за публічні кошти, судово-економічною експертизою проводиться в розрізі фактів, виявлених та зазначених в Акті фінансового контролю щодо завданих збитків при проведенні закупівель внаслідок недотримання вимог законодавства, відповідно до зазначених у Акті статей Закону України про держзакупівлі (публічні торги).

В разі встановлення недотримання вимог діючого законодавства при проведенні закупівель енергосервісу, судово-економічною експертизою проводиться співставлення фактично сплаченої вартості таких послуг із даними про фактичну економію з метою підтвердження суми збитку від проведення закупівель за бюджетні кошти, яка встановлена в Акті фінансового контролю. Таким чином, методика проведення даних досліджень відрізняється в цій частині від загального випадку дослідження закупівель товарів, робіт, послуг за державні кошти [6].

Список бібліографічних посилань

1. Про схвалення Енергетичної стратегії України до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність»: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.08.2017 № 605-р // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) Україна. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/605-2017-p> (дата звернення: 26.04.2020).
2. Гарарук І. Генеза розвитку енергосервісних договорів в окремих країнах світу. *Юридична Україна*. 2016. № 11–12. С. 18–25.
3. Про запровадження нових інвестиційних можливостей, гарантування прав та законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності для проведення масштабної енергомодернізації: Закон України від

09.04.2015 № 327-VIII / БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/327-19> (дата звернення: 26.04.2020).

4. Радійчук Л. Закупівлі енергосервісу через Prozorro: прозорість, масштаб інвестування та прогнозування. *Радник в сфері державних закупівель*. 2018. № 1 (76). С. 19–24.

5. Про затвердження Примірного енергосервісного договору : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.10.2015 № 845 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/845-2015-п> (дата звернення: 26.04.2020).

6. Реєстр методик проведення судових експертиз // Міністерство юстиції України : офіц. сайт. URL: <http://rmpse.minjust.gov.ua/page/18>.

Одержано 28.04.2020

УДК 349.2

Артем Валерійович Кучко,

*аспірант Харківського національного
університету внутрішніх справ*

СЕКСУАЛЬНІ ДОМАГАННЯ ЯК ФОРМА ГЕНДЕРНОЇ ДИСКРИМІНАЦІЇ У СФЕРІ ПРАЦІ

Спрямування України на розбудову правової та демократичної держави зумовило вирішення ряду важливих завдань на шляху до демократичних перетворень у суспільстві. Без сумніву, ключовими завданнями, які постають на горизонті таких перетворень та потребують нагального вирішення є визнання рівності, справедливості та поваги до людської гідності жінки і чоловіка, забезпечення умов для збалансованої можливості їх саморозвитку та самовираження як рівнозначних особистостей в усіх сферах суспільного життя, зокрема і у сфері праці.

Відповідно до ст. 3 Конституції України, гідність людини визнається однією із найвищих соціальних цінностей, забезпечення поваги до якої є одним із напрямків розбудови нашої держави на засадах демократії. Однак сьогодення показує, що цінність гідності людини значно применшується внаслідок прояву різних форм дискримінації, що принижують таку гідність, підривають право на безпечні та здорові умови праці, рівні можливості та рівне ставлення.